

Konstitucionālo normu pamatojums tiesību filozofiskā un vēsturiskā aspektā

Kristaps Zariņš

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Juridiskā fakultāte, Latvija*

Ievads. Aplūkojamais temats sevī ietver precīzi definētu tiesību problemātikas jautājumu, kas saistīts ar vispārējo tiesību principu piemērošanu un īstenošanu kontekstā ar augstāko likumdošanas aktu – Konstitūciju. Literatūrā ir samērā plaši pētīts temats par Konstitūciju kā likumdošanas aktu – pozitīvo tiesību sastāvdaļu – pretstatā tādām nerakstītām tiesību normām kā dabiskās tiesības un vispārējie tiesību principi. Taču ir rodami vairāki aspekti, kuru izpratnei nav pievērsta pietiekama uzmanība. Tamdēļ arī referātā analizēta konstitucionālā norma tiesību filozofiskā un vēsturiskā griezumā. Aktualitāte šo aplūkājamo peripetiju tiesību analizē ir tāda, ka, Konstitūciju mērot ar pamatlikuma mērauklu, rodas dabisks jautājums, cik tālu Konstitūciju noteikto normu regulējumi sniedzas un kur ir to robeža? Cik tālu ir interpretējama Konstitūcija, kā tā ir interpretējama, un kāds ir šo interpretāciju pielietojuma mērķis? Lai rastu atbildes uz šiem jautājumiem, ir jāaplūko viedoklis par to, kādu likumdevēja gribu Konstitūcija atspoguļo. Ir jāanalizē jautājums, uz cik plašas likumdevēja gribas balstās Konstitūcija un cik plašs regulējums ir tajā ietverts.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Darba mērķis ir izprast salīdzinošu slēdzienu kopumu par virsnormas pastāvēšanu vai tās līdzinieci senajās tiesībās un no tiesību filozofijas analīzes pēc vēsturiskās, empīriskās un deduktīvās metodes noteikt to rašanās elementu priekšnosacījumus. Pētījums veikts, izmantojot pieejamos materiālus un atziņu kopojumus, kas atspoguļoti dažādu autoru [P. G. Sharman, Z. S. Ehler, J. B. Morrall] darbos.

Rezultāti. Izpratne par tiesību formu kā to iedalījumu dabiskajās un pozitīvajās tiesībās ir jau pastāvējusi antīkajās tiesībās. Tās ir iedalītas arī publiskajās un privātajās tiesībās. Pats regulējošu normu kopums antīkajā un viduslaiku periodā ir vienoti apzīmēts un iekļauts jēdzienā “tiesības”.

Secinājumi. Likumdošanas akts kā normu regulējums, Konstitūcija un vispārējie tiesību principi ir atrodami un pastāvējuši jau vēsturiskā griezumā kā normu izpratnes un pielietojuma avots un pirmsākums. Taču Konstitūcijas mūsdienu tvērums antīkajās un viduslaiku tiesībās nav rodams. Savukārt Rietumeiropas tiesību filozofiskā doktrīna un tās attīstība cauri laikam ir bijis priekšnosacījums konstitucionālo elementu agrīnai atklāšanai, gan tikai vēlākajā tiesību attīstības periodā nostiprinot Konstitūciju kā materiālo tiesību normu.